

службової діяльності.

Задіяні психологічні процеси та особистісні якості: добра пам'ять, установлення аналогій, конкретно-практичне, дедуктивне мислення, здатність до узагальнення.

10. Мовний компонент: здійснення письмового та усного ділового спілкування, уміння переконливо виступати перед сторонніми людьми, вільно спілкуватись. Здатність до ефективного спілкування в екстремальних умовах.

Задіяні психологічні процеси та особистісні якості: змістовність, нормативність, зрозумілість, виразність мови.

11. Моральний компонент: емоційно-мотивуюча спрямованість оперативно-службової діяльності, виховний вплив на оточуючих, відданість справі.

Задіяні психологічні процеси та особистісні якості: відповідність особистісних моральних, етичних установок нормам професійної етики та загальнолюдським цінностям.

12. Фізіологічний компонент: здатність зберігати дієздатність попри негативний вплив значних психофізіологічних навантажень.

Задіяні психологічні процеси та особистісні якості: сильний тип вищої нервової діяльності, домінування симпатичної нервової системи, високий або середній рівень емоційно-вольової стійкості.

13. Фізичний компонент: відсутність негативного впливу хронічних соматичних захворювань на ефективність оперативно-службової діяльності.

Задіяні психологічні процеси та особистісні якості: соматичне здоров'я та благополуччя.

Мілорадова Н.Е.,

кандидат психологічних наук, доцент
професор кафедри психології та педагогіки
факультету з підготовки фахівців для
підрозділів міліції громадської безпеки та
кримінальної міліції у справах дітей
ХНУВС

КАР'ЄРНІ ОРІЄНТАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОГЕНЕЗУ ПРАВООХОРОНЦЯ

Специфіка діяльності сучасного працівника органів внутрішніх справ вимагає не тільки високорозвинених фахових якостей і професійної компетентності, а й особистісної сформованості правоохоронця, здатності

до постійного самовдосконалення і саморозвитку. Розвиток персоналу ОВС передбачає постійне розкриття їх психофізіологічного, соціально-психологічного та професійного потенціалу та безпосередньо пов'язаний із побудовою професійної кар'єри тощо.

Кар'єра – один з феноменів, що заслуговує пильної уваги як в контексті наукового знання, так і з боку суспільства. Причиною цьому служить той факт, що в різні історичні періоди в це поняття люди вкладали різноманітний зміст, та і відношення до тих, хто прагне збудувати свою кар'єру також змінилося.

Особливості розвитку кар'єрних орієнтацій особистості як одного із суттєвих чинників успішної професійної кар'єри знайшли відображення в роботах українських (Л. М. Долгих, Л. М. Карамушка, А. П. Поплавська, Т. М. Титаренко, В. П. Чернявська), російських (П. Т. Долгов, Є. О. Могильовкін, Л. Г. Почебут, В. А. Чикер) та західних (Д. М. Каммероу, Д. Е. Сьюпер, Д. Л. Холланд, Е. Х. Шейн) вчених, в яких розкрито суть кар'єрних орієнтацій, їх види, деякі основні тенденції їх розвитку в окремих професійних групах, сутність поняття кар'єрних домагань, зокрема досліджено особливості їх розвитку у молоді, визначено окремі психологічні умови оптимізації їх розвитку.

Як підкреслює О.М. Цільмак у своїх дослідженнях, кар'єра в ОВС – це спеціалізована ступенева кар'єра, що характеризується поступовим просуванням працівника ОВС по шаблях службової та професійної ієрархії або послідовною зміною сфер правоохоронної діяльності. Для працівників органів внутрішніх справ можливі такі види кар'єри: професійна, посадова, наукова та кар'єра, що пов'язана з присвоєнням працівнику спеціального, вченого, почесного звання. Кар'єрне становлення працівника міліції виконує важливі функції в його службовій діяльності, оскільки стимулює до підвищення професійної активності, прискорює процеси кадрових переміщень, сприяє професіогенезу особистості та підвищенню задоволеності своєю працею.

Проведене анкетування працівників ОВС з різним стажем професійної діяльності, дозволило нам проаналізувати особливості ставлення працівників ОВС до своєї кар'єри та професійної діяльності.

Результати анкетування показали, що:

- в усіх групах досліджуваних існує бажання просунутися по кар'єрних сходинках до керівної посади, що є достатньо впливовим мотиватором професійної поведінки працівників органів внутрішніх справ;

- в залежності від стажу професійної діяльності спостерігається зниження рівня уявлення себе більш успішним у професійних досягненнях. Це може бути пов'язане як і з наявністю особистісних

негативних змін (наприклад, професійна деформація), або зниження зацікавленості у професійному зростанні у зв'язку із об'єктивними та суб'єктивними чинниками (політична, економічна нестабільність, хвороба та інш.);

- загалом основна маса респондентів жертвує особистими інтересами заради своєї кар'єри. Але приблизно третина працівників ОВС з усіх груп не підтримує таких прагнень

- працівники ОВС, які потрапили до першої групи більше приділяють увагу кар'єрному зростанню. Це виражається в бажанні досягти успіху у кар'єрі, внести щось нове у оточення, досягти високої посади у професійній діяльності, часто виникають фантазії про досягненні значних кар'єрних висот.

- досліджувані другої та третьої групи більш ретельно переглядають свою службу в ОВС, поступово розуміють що кар'єра це не саме головне в житті. Працівники у більшій мірі вже досягли поставленої мети, тому більшість з них не женуться за кар'єрним просуванням; професійна діяльність базується на розумінні своїх обов'язків та функцій.

Таким чином отримані результати свідчать про те, що використання кар'єрного потенціалу працівниками ОВС значно знижується після п'яти років служби, що на наш погляд є негативним фактором для зростання загального професійного рівня правоохоронців. Проблема підвищення рівня професіоналізації правоохоронців, стимулювання їх особистісного та професійного розвитку передбачає, поряд з іншим, забезпечення їх кар'єрного зростання. Це висуває нові вимоги до змісту та основних напрямів професійної підготовки працівників ОВС, організації їх професійної діяльності з урахуванням як особливостей діяльності, так їх особистісних характеристик.

Мороз Л.І.,

доктор психологічних наук, професор,
провідний науковий співробітник ОДУВС

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ЗА УМОВ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

В умовах соціально-політичної кризи стани тривоги та неспокою, роздратування і депресії, розпачу та гніву, розгубленість й безпорадність можуть набувати масового характеру. Психологи галузі освіти, охорони здоров'я, відомств, працівники які діють в екстремальних ситуаціях – рятувальники, працівники правоохоронних органів, військові тощо, виконують свої обов'язки відповідно до набутих знань і кваліфікації,